

Utorok 17. marca 2020

Zapiš si poznámky do zošita a nauč sa ich.

Fantasy literatúra je umelecký žáner založený na fiktívnom príbehu, v ktorom môžu **mať postavy magické schopnosti**, alebo **nedosiahnuteľné, neraz prehnané vlastnosti**. Fantasy **mieša fantastické prvky** (neznáme, neskutočné, divné) **s realnosťou**.

Téma, alebo hlavná myšlienka je často **vážna, zahŕňajúca sociálne a politické problémy**, alebo môže byť téma univerzálnejšia a zaoberá sa **ľudskými hodnotami, emóciami**.

Znaky:

-mágia;

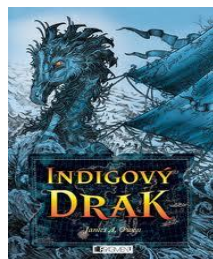
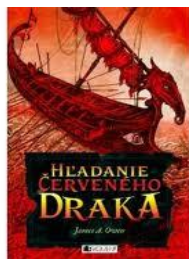
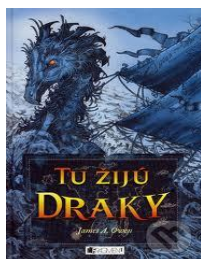
-nadprirodzené bytosti ;

-dej sa odohráva v inom svete, neviaže sa na konkrétne reálne miesto.

Predstavitel' – John Ronald Reuel **Tolkien**: Pán prsteňov, Hobit...

- Clive Staples **Lewis**: Narnia

J. Rowlingová: Harry Potter

James OWEN (1969)

- americký ilustrátor, spisovateľ, vydavateľ

TVORBA: **Hľadanie červeného draka**

Tu žijú draky

Indigový drak

Zaujímavosti o knihách a ich autorovi (Prečítaj si.):

Traja autori **anglickej fantastiky** – J. R. R. **Tolkien** (Pán Prsteňov), C. S. **Lewis** (cyklus o Narnii) a u nás menej známy Charles **Wilson**, sú **hlavnými hrdinami cyklu príbehov o bájnej krajine**. Nazýva sa **Súostrovie snov**. Zmienaná trojica (v knižke vystupujú pod menami **John, Jack, Charlie**) má krajinu chrániť, pretože sa im, v nadväznosti na tradície predchodcov (napríklad Dickens či Dante), dostáva cti stať sa strážcami mocnej a čarovnej knižky **Imaginarum Geographica**. V druhom zväzku cyklu pomáhajú obyvateľom súostrovia riešiť záhadu miznúcich detí a legendárnych drakolodí.

*Autorovi sa podarilo pútavo a premyslene **spojiť príbehy starovekých mýtov s legendou o Potkaniarovi s Petrom Panom**. Napriek množstvu motívov a postáv sa príbeh nerozpadáva. Okrem **literárnych postáv** stretnete aj viaceré **historické postavy**. Pestrosť prostredia a bohatý dej však nezatláča do úzadia postavy. Owen šikovne pracuje so znalosťami o schopnostiach a danostiach hlavných, reálne existujúcich protagonistov, dobrodružstvami v Súostroví snov potom vysvetľuje viaceré ich životné rozhodnutia.*

Miloš Ferko

James A. Owen chcel dobrodružstvo začať na mieste, ktoré sa teší **vlastnej mysterióznej povesti**. Adresu klubu, do ktorého Charles privedie Johna a Jacka - **221B Baker Street** - pozná každý čitateľ **Sherlocka Holmesa** ako domov slávneho detektíva. Ideálne miesto na začiatok

*Prečítaj si ukážku od J. Owena pod názvom **Hľadanie Červeného draka** z učebnice na str. 58 – 60 a odpovedaj na otázky. (Do zošita zapíš už len odpovede.)*

1. Rozhodni, či je postava kladná alebo záporná:

Laura Lep Kladná/Záporná

Bert Kladná/Záporná

Kirké Kladná/Záporná

Vlasatý Billy Kladná/Záporná

Burton Kladná/Záporná

Charles Kladná/Záporná

2. Odpovedz na otázky:

Koľko zmiznutých detí hrdinovia zachránili?

Kde boli deti uväznené?

Kam smerovali záchrancovia a deti na úteku?

Kto sedel v striebornom lietadle?

Kde hnali Croatoančania deti?

Ako sa volá vzducholod', ktorá dovezla Croatoančanov?

3. Doplň meno postavy:

Burtonova dcéra
jeden zo strážcov knihy, ktorý bol dieťaťom
čarodejnica z ostrova Aiaia
postava, ktorá vlastnila kompasovú ružu

4. Posudzuj pravdivosť tvrdení:

Kirké premieňala svojich hostí na žaby. ÁNO/NIE
Veľké strieborné lietadlo malo tri vrtule a pochádzalo z roku 1937. ÁNO/NIE
Na Putovných ostrovoch vítajú pocestných kráľovsky. ÁNO/NIE
Deti a záchranárov zastihla medzipriestorová búrka. ÁNO/NIE
Aven sa nechala oklamať Vlasatým Billym. ÁNO/NIE
Croatoanskí bojovníci boli ozbrojení oštepami a lukmi. ÁNO/NIE
Burton a Peter Pan boli nepriatelia. ÁNO/NIE

5. Doplň: **literárny druh** **literárna forma**

6. Vyber správny **literárny žáner**:

a) historický román b) sci-fi román c) fantasy román d) sci-fi poviedka
e) dobrodružná poviedka f) dobrodružný román

**Prosím, urobte si tieto on-line testy, odpovede Vám hneď stránka skontroluje a vyhodnotí.
V každom teste je len pár otázok.**

<https://oskole.detiamy.sk/test/literarne-druhy-a-zanre-16987>

<https://oskole.detiamy.sk/test/rozsirujeme-si-slovnu-zasobu-prirovnania-porekadla-15578>

<https://oskole.detiamy.sk/test/rozsirujeme-si-slovnu-zasobu-prislovia-pranostiky-15579>

<https://oskole.detiamy.sk/test/lyrika-14458>

**+ ZOPAKUJ si literárne termíny zo 6. ročníka 1. časť
(od poézie po vedecko-fantastickú literatúru).**

Ak niekto stratil poznámky, nájde ich tu.

Teória literatúry v 6. ročníku

poézia	text vo veršoch, báseň, veršovaný text, viazaná reč, literárna forma
dialogizácia	prozaický alebo básnický text pretvárame na rozhovor (dialóg) dvoch alebo viacerých postáv
balada	epický žáner ľudovej slovesnosti znaky: 1. autor balady je neznámy (ak je ľudová) 2. krátky dej má rýchly spád 3. dej je smutný, pochmúrny a zvyčajne sa končí tragicky 4. často vystupujú nadprirodzené postavy a deje 5. magické čísla (3, 6, 9...) 6. pôvodne sa spievala sociálna balada - rieši problémy biedy, osamelosti, vojny, utrpenia ľudí
bájka	znaky: 1. vystupujú v nej zvieratá 2. vyslovuje mravné ponaučenie 3. používa humor a satiru (ostrý, útočný, zosmiešňujúci výsmech) 4. využíva alegóriu (inotaj) - nehovorí priamo o ľuďoch ale skryto, obrazne o zvieratách 5. personifikácia - zvieratá majú ustálené ľudské vlastnosti (pažravý vlk, prešibaná líška...) 6. môže mať formu poézie alebo prózy najznámejší bájkari: Ezop, Ivan Andrejevič Krylov, Jean La Fontaine
lyrika	vyjadruje pocity, myšlienky, nálady autora (nemá dej) rozdelenie: 1. osobná - osobné problémy a pocity autora 2. spoločenská - všima si situáciu a problémy v spoločnosti 3. prírodná - opisuje prírodu a dojmy z nej
prírovnanie	porovnáva dve veci pomocou spoločnej vlastnosti a vyzdvihuje tak porovnávanú vlastnosť -porovnávacie spojky ako, sťa, jak, ani -napr. (človek) <i>mocný ani dub</i>
metafora	vzniká prenášaním vlastnosti na základe vonkajšej podobnosti -napr. pole jedna <i>živá tvár</i>
epiteton - básnický prívlastok	pripisuje predmetu zvláštnu, nezvyčajnú vlastnosť má citové zafarbenie -napr. so srdcom <i>obrodovým</i>
personifikácia (zosobnenie)	prenáša (pripisuje) ľudské vlastnosti neživým predmetom a javom -napr. <i>viator spieval</i>
združený rým	rýmujú sa vždy dva po sebe nasledujúce verše -schéma: aa bb
detské populárne piesne	veselé, hravé alebo poučné básne (texty), ktoré boli zhudobnené skladateľom, aby sa mohli spievať
próza	súvislý, neveršovaný text, neviazaná reč, literárna forma
poveš'	-epické rozprávanie -môže byť prozaická, ale aj veršovaná -majú skutočný základ (udalosť, osobnosť, miesto a pod.) -často veľa neskutočných, fantastických javov, nadprirodzených bytostí a schopností rozdelenie: 1. historické - významné udalosti a osobnosti z histórie 2. miestne - príbeh spojený s určitým zaujímavým miestom 3. heraldické - vysvetľujú pôvod znaku, erbu bylina - ruská ľudová povest' o moci a sláve starej Rusi a bohatieroch
historická poviedka	v popredí sú medziľudské vzťahy alebo iné problémy, história slúži iba na spetrenie deja
reč postáv	hovorí postavy v monológoch a dialógoch
autorská reč	rozpráva autor
vedecko-fantastická literatúra	science-fiction (SCI-FI) spája súčasné poznatky z vedy a techniky s fantáziou a predstavami, ktoré sa ešte neuskutočnili žánre: vedecko-fantastický román, vedecko-fantastická poviedka

